

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

**Методичні вказівки
для практичних занять та самостійного вивчення дисципліни
для студентів спеціальності 6.030508 – “Фінанси і кредит”
всіх форм навчання**

Затверджено
на засіданні кафедри
фінансів
Протокол №
від р.

ЧЕРНІГІВ ЧДТУ 2011

Бюджетна система. Методичні вказівки для практичних занять та самостійного вивчення дисципліни для студентів спеціальності 6.030508 – «Фінанси і кредит», всіх форм навчання. / Укл. І.В. Горшунова, І.В. Лисенко, І.В. Сидоренко. – Чернігів: ЧДТУ, 2011. – 51с.

Укладачі:

Горшунова Ірина Вікторівна, кандидат економічних наук, доцент
Лисенко Ірина Володимирівна, асистент
Сидоренко Ірина Володимирівна, асистент

Відповідальний за випуск:

Ільчук Валерій Петрович, завідувач кафедри фінансів, доктор економічних наук, професор

Рецензент:

Шевчук В.І., кандидат економічних наук, доцент

ЗМІСТ

ВСТУП	
1 ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ	
1.1 Тематика лекційних занять.....	
1.2 Зміст і тематика практичних занять.....	
1.3 Зміст та обсяги самостійної роботи.....	
2 ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	
Тема 1 Сутність, призначення та роль бюджету держави.....	
Тема 2 Бюджетний устрій та бюджетна система України.....	
Тема 3 Система доходів бюджету.....	
Тема 4 Система видатків бюджету.....	
Тема 5 Видатки бюджету на розвиток економіки та науку.....	
Тема 6 Кошторисне фінансування з бюджету соціальної сфери.....	
Тема 7 Видатки бюджету на оборону та управління.....	
Тема 8 Управління державним боргом в Україні.....	
3 НАВЧАЛЬНІ ЗАДАЧІ	
4 ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ	
5 САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ	
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	
Додаток А – Тематика рефератів з дисципліни «Бюджетна система»	

ВСТУП

Вивчення дисципліни «Бюджетна система» сприяє формуванню у майбутнього фахівця чіткої системи уявлення закономірностей у сфері фінансових відносин держави, народного господарства і населення.

Дисципліна «Бюджетна система» розглядає важливу складову фінансів держави – бюджет. Через бюджет держава акумулює кошти для фінансування пріоритетних напрямів виробництва, соціального розвитку; активізує заходи щодо економії коштів та їх надходження. Державне регулювання бюджетної діяльності здійснюється через впровадження виваженої податкової політики та складання бездефіцитного бюджету держави. Основною умовою бездефіцитності бюджету є стійкість економіки та дотримання пропорцій між доходами і видатками.

Для поглибленого засвоєння дисципліни студентам необхідно стежити за поточною інформацією з питань бюджетної діяльності, набувати навиків обробки статистичних даних та їх аналітичного осмислення в процесі виконання практичних завдань.

Методичні вказівки призначено для студентів які навчаються за спеціальністю «Фінанси і кредит» і включають: плани практичних і семінарських занять; перелік теоретичних питань; теми рефератів; набори тестів; умови задач та виробничих ситуацій за тематикою робочої програми дисципліни.

Завдання, задачі та тести з курсу розрізняються за мірою складності. Завдання укладені таким чином, що найбільш складні задачі розраховані на аудиторну роботу під керівництвом викладача, частина задач, тестів та завдань передбачена для самостійного опрацювання. Для більш поглибленого вивчення конкретної проблеми, детального ознайомлення з додатковою літературою передбачена така форма поточного контролю, як написання рефератів.

1 ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

1.1 Тематика лекційних занять

Тема 1. Вступ. Предмет, цілі та задачі курсу «Бюджетна система»

1. Мета, завдання, предмет дисципліни «бюджетна система».
2. Структура, зміст курсу «Бюджетна система» та вимоги щодо його вивчення.

Тема 2. Сутність, призначення та роль бюджету держави

1. Функції фінансів держави – визначальний фактор формування бюджету.
2. Бюджет держави як економічна категорія і як основний фінансовий план.
3. Роль і місце бюджету у фінансово-кредитному механізмі економічної системи.

Тема 3. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України

1. Поняття бюджетного устрою та бюджетної системи.
2. Бюджетна система України: становлення, розвиток, склад.
3. Принципи побудови бюджетної системи України.
4. Бюджетна класифікація України.
5. Характер і форми взаємовідносин між бюджетами.
6. Бюджетний процес в Україні.

Тема 4. Система доходів бюджету

1. Суть та значення доходів бюджету.
2. Методи та джерела формування доходів бюджету.
3. Склад і структура доходів бюджету. Правова основа їх формування.
4. Податкові надходження.
5. Неподаткові надходження.
6. Надходження в бюджет від державних позик.
7. Організація мобілізації доходів бюджету.

Тема 5. Система видатків бюджету.

1. Суть та значення видатків бюджету.
2. Класифікація видатків бюджету.
3. Роль видатків бюджету у фінансовому забезпеченні потреб соціально-економічного розвитку.
4. Бюджетне фінансування. Форми і методи бюджетного фінансування.
5. Нормування видатків. Види норм.

Тема 6. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку.

1. Склад видатків бюджету на розвиток економіки.
2. Бюджетні інвестиції, їх види.
3. Позики з бюджету державним підприємствам, порядок їх видачі та погашення.

4. Видатки бюджету на науку та науково-дослідні роботи.

Тема 7. Видатки бюджету на соціальний захист населення та підтримку соціальної сфери.

1. Форми та види соціального захисту населення.
2. Форми і методи фінансового забезпечення соціальної сфери.
3. Видатки бюджету на освіту, їх склад і структура.
4. Видатки бюджету на охорону здоров'я, їх склад та структура.
5. Бюджетне фінансування закладів культури, склад видатків.
6. Фінансування розвитку фізичної культури та спорту.

Тема 8. Видатки бюджету на оборону та управління.

1. Фінансові та політичні аспекти видатків держави на оборону, порядок їх планування та фінансування.
2. Видатки бюджету на державне управління, їх склад, порядок планування та фінансування.

Тема 9. Державний кредит і видатки бюджету на обслуговування державного боргу.

1. Сутність, чинники та форми державного кредиту.
2. Державні позики як основна форма державного кредиту.
3. Державний борг, його структура, види обслуговування та управління державним боргом.

1.2 Зміст і тематика практичних занять

Практичні заняття є сполучною ланкою між лекційними заняттями та самостійною роботою і мають на меті поглиблене засвоєння теоретичних понять і термінів з дисципліни та набуття практичних навиків з виконання розрахунків. Практичні заняття проводяться для студентів денної форми навчання.

В процесі практичних занять з'ясовується ступінь засвоєння понятійно-термінологічного апарату та основних положень предмету, вміння розкривати конкретну тему, аналізувати і узагальнювати ключові питання курсу, розв'язувати конкретні ситуації.

Одним з важливих завдань проведення практичних занять є отримання студентами навиків публічних виступів і дискусій, а також аналітичного та обґрунтованого підходу до розв'язання складних питань і відпрацювання можливих рішень у майбутній професійній діяльності.

Практичні заняття – це форма аудиторної роботи, яка передбачає:

- розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком контрольних питань по відповідним темам лекційних занять;

- розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання (на базі нормативно-законодавчих актів, періодичних видань та літературних джерел, рекомендованих для вивчення дисципліни);

- проведення семінарів з публічними виступами та доповідями по рефератах, підготовлених студентами самостійно за рекомендованою тематикою;

- розв'язання тестів відповідно до тематики практичного завдання;

- розв'язання задач обчислювального характеру;

- проведення ділових ігор та обговорення виробничих ситуацій з бюджетної діяльності;

- проведення колоквиумів по засвоєнню теоретичного матеріалу;

- виконання контрольних робіт за індивідуальним завданням;

- перевірку практичних завдань, виконаних студентами під час індивідуальної роботи;

- перевірку контрольних робіт;

- проведення консультацій з дисципліни.

Практичні заняття проводяться у відповідності з даними методичними вказівками, які містять:

- плани практичних і семінарських занять з дисципліни;

- перелік теоретичних питань для контролю знань за кожною темою курсу;

- теми рефератів, доповіді з яких будуть заслухані на семінарських заняттях;

- набори тестів за кожною темою дисципліни;

- умови задач та виробничих ситуацій з рекомендаціями по їх розв'язанню.

Практичні заняття з дисципліни «Бюджетна система» проводяться згідно тематики, затвердженою робочою програмою.

Тематика практичних занять з дисципліни «Бюджетна система»

Тема 1. Сутність, призначення та роль бюджету держави

1. Місце та роль бюджету в системі державних фінансів України:
2. Бюджет держави як економічна категорія:
3. Бюджет як основний фінансовий план держави:
4. Роль бюджету у фінансовому забезпеченні.
5. Роль бюджету у фінансовому регулюванні.
6. Поняття та причини бюджетного дефіциту.
7. Види бюджетного дефіциту.
8. Джерела покриття бюджетного дефіциту.
9. Форми та проблеми фінансування бюджетного дефіциту в Україні.

Тема 2. Бюджетний устрій та бюджетна система України

1. Основи бюджетного устрою:
2. Бюджетна система України:
3. Взаємовідносини ланок бюджетної системи:

Тема 3. Система доходів бюджету

1. Організація системи доходів бюджету:
2. Склад і структура доходів Державного бюджету України:

Тема 4. Система видатків бюджету

1. Класифікація видатків бюджету:
2. Склад і структура видатків Державного бюджету України.

Тема 5. Видатки бюджету на розвиток економіки та науки

1. Роль бюджету у забезпеченні економічного розвитку країни.
2. Бюджетні інвестиції у розвиток економіки.
3. Бюджетні кредити підприємствам.
4. Державні дотації.
5. Видатки на фундаментальні дослідження.
6. Роль бюджету у забезпеченні соціального захисту населення та утриманні соціальної сфери.
7. Склад і характеристика видатків на соціальну сферу:
8. Склад і характеристика видатків на соціальний захист населення і соціальне забезпечення.
9. Основи кошторисного фінансування.

Тема 6. Кошторисне фінансування з бюджету соціальної сфери

1. Розрахунок оперативних показників загальноосвітньої школи.
2. Складання тарифікаційного списку загальноосвітньої школи.
3. Розрахунок фонду заробітної плати.
4. Розрахунки інших статей кошторису.

5. Особливості кошторисного фінансування дитячих дошкільних закладів.
6. Бюджетне фінансування вищих закладів освіти.
7. Оперативно-сітьові показники діяльності медичних закладів.
8. Складання тарифікаційного списку медичного закладу.
9. Розрахунок фонду оплати праці.
10. Розрахунок інших статей кошторису.

Тема 7. Видатки бюджету на оборону та управління

1. Воєнна доктрина держави і військові виграш.
2. Планування і фінансування видатків на оборону.
3. Склад видатків на управління.
4. Особливості планування і фінансування витрат органів державної влади й управління.

Тема 8. Управління державним боргом в Україні

1. Фінансування видатків бюджету на національну оборону.
2. Видатки бюджету на державне управління.
3. Фінансування міжнародної діяльності держави.
4. Видатки бюджету на правоохоронну діяльність та забезпечення безпеки держави.

1.3 Зміст та обсяги самостійної роботи

Для самостійної роботи студентів використовуються такі форми: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання навчальної та навчально-методичної літератури; вивчення законодавчих актів, що регулюють фінансову діяльність; підготовка до семінарських і практичних занять; виконання контрольних робіт або рефератів; виконання навчальних завдань і тестового контролю; підготовка до підсумкового контролю.

Форма звіту про самостійну роботу студентів денної форми навчання – доповіді (реферати) за відповідними темами дисциплінами. Доповіді складаються відповідно до вимог ДСТУ 3008-95 – Документація. Звіти у сфері науки і техніки. структура і правила оформлення. Обсяг доповіді – 10-12 сторінок друкованого тексту, до змісту якого може бути включений графічний і табличний матеріал.

Форма звіту про самостійну роботу студентів заочної форми навчання – контрольна робота.

Обсяг та тематика самостійної роботи наведено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Розподіл обсягу самостійної роботи за видами робіт

Види робіт	Обсяг для форм навчання: денна/заочна, годин
1. Засвоєння лекційного матеріалу	16/2
2. Підготовка до практичних занять	16/-
3. Виконання розрахункової роботи	16/16
4. Засвоєння основних положень нормативно-законодавчих актів	12/12
5. Самостійне вивчення на основі навчальної літератури наступних тем:	
5.1 Вступ. Предмет, цілі та задачі курсу «Бюджетна система»	-/2
5.2 Сутність, призначення та роль бюджету держави	-/8
5.3 Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України	-/8
5.4 Система доходів бюджету	-/8
5.5 Система видатків бюджету	-/8
5.6 Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науки	-/8
5.7 Видатки бюджету на соціальний захист населення та підтримку соціальної сфери	-/8
5.8 Видатки бюджету на оборону та управління	-/8
5.9 Державний кредит і видатки бюджету на обслуговування державного боргу	-/8
Всього	60/98

2 ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1 Сутність, призначення та роль бюджету держави. Бюджетний дефіцит

План:

1. Місце та роль бюджету в системі державних фінансів України:
 - державні фінанси України, їх сутність, склад і структура;
 - роль і місце бюджету у перерозподільних відносинах у суспільстві;
 - взаємозалежність ВВП, національного доходу та бюджету;
 - фінансові протиріччя у суспільстві, пов'язані з формуванням бюджету, та способи їх вирішення;
 - бюджетна модель суспільства, необхідність її реформування в Україні.
2. Бюджет держави як економічна категорія:
 - призначення бюджету держави;
 - суб'єкти бюджетних відносин;
 - об'єкт бюджетних відносин;
 - бюджет і фінансова модель суспільства.
3. Бюджет як основний фінансовий план держави:
 - правова характеристика бюджету;
 - відмінності між бюджетом як економічною і правовою категоріями;
 - склад і структура доходів бюджету;
 - склад і структура видатків бюджету;
 - стан бюджету як фінансового плану;
 - взаємозв'язок бюджету з планом економічного і соціального розвитку;
 - взаємозв'язок бюджету з іншими фінансовими планами.
4. Роль бюджету у фінансовому забезпеченні.
5. Роль бюджету у фінансовому регулюванні.
6. Поняття та причини бюджетного дефіциту.
7. Види бюджетного дефіциту.
8. Джерела покриття бюджетного дефіциту.
9. Форми та проблеми фінансування бюджетного дефіциту в Україні.

Тести:

1. Державний бюджет як економічна категорія це:
 - а) система економічних відносин, що складаються у суспільстві в процесі формування, розподілу і використання централізованого фонду держави,
 - б) грошові відносини, що виникають у державі з юридичними особами у зв'язку із створенням централізованих фінансів.
2. Знайдіть неправильну відповідь. Специфіка бюджетних відносин полягає в тому, що вони:
 - а) виникають у держави з бюджетними організаціями і установами, всіх форм власності,

- б) виникають у фазі розподілу суспільного виробництва,
- в) спрямовані на формування, розподіл та використання централізованих фінансових ресурсів.

3. Чистий національний дохід це:

а) ВВП з якого вилучено вартість засобів виробництва, зношених у процесі виготовлення продукції,

б) результат діяльності людей щодо формування та використання централізованих грошових коштів,

в) продукція та послуги, які вироблені резидентами країни протягом року.

4. На який рік Україна, як незалежна держава склала свій перший проект державного бюджет:

а) 1992 рік,

б) 1993 рік,

в) 1990 рік

5. Економічна функція податків це:

а) вплив на процес суспільного виробництва,

б) формування бюджетного фонду держави.

6. Функції бюджету:

а) розподільча, контрольна

б) соціальний захист населення,

в) захист демократії.

7. Знайдіть неправильну відповідь. Принципами, що визначають організацію системи фінансових планів є:

а) стабільність,

б) цілісність і збалансованість

в) все загальність,

г) фінансова централізація.

8. Вкажіть неправильну відповідь. Бюджетні відносини в умовах ринку мають такі характерні риси:

а) вони служать для управління державними підприємствами,

б) їхнім обов'язковим учасником є держава,

в) через них реалізується велика різноманітність розподільних відносин,

г) через них держава здійснює регулювання економіки.

9. Суб'єктами бюджетних відносин є:

а) держава,

б) держава і споживачі,

в) підприємства і домашні господарства,

г) держава, підприємства і громадяни.

10. Наука про державний бюджет зв'язана з іншими науками:

а) усіма економічними науками,

б) історією,

в) статистикою,

г) економічною теорією

11. Наука про державний бюджет – це наука яка займається дослідженням:

а) фінансів,

- б) податків,
- в) суті бюджету, його видів, структури видів, процесу формування і виконання,
- г) грошово-кредитних відносин.

12. Основним джерелом фінансових ресурсів держави є:

- а) національний дохід,
- б) валовий внутрішній продукт,
- в) особисті доходи,
- г) прибуток підприємств.

13. Державний бюджет України це:

- а) план утворення й використання фінансових ресурсів,
- б) кошторис доходів і видатків,
- в) план регулювання фінансових відносин між державою, підприємствами і населенням,
- г) централізований фонд фінансових ресурсів держави, який використовується для виконання покладених на неї функцій, передбачених Конституцією України

14. Економічний зміст бюджету і його ланок розкривається в:

- а) розподільчих відносинах
- б) грошових фондах,
- в) державному управлінні,
- г) доходах до бюджету.

15. Наукова обґрунтованість як принцип формування фінансових планів базується на:

- а) фінансовому плануванню,
- б) економічній обґрунтованості фінансових показників та відображені загальних процесів економічного та соціального розвитку,
- в) конкретному призначенні фінансування,
- г) аналізі статистичних даних.

16. Будучи фінансовим планом держави державний бюджет

- а) є постановою Кабінету Міністрів,
- б) є Указом Президента,
- в) має силу закону, прийнятого Верховною Радою,
- г) є розпорядженням Національного банку.

17. Державний бюджет, виступаючи центральною ланкою фінансової системи тісно зв'язаний:

- а) з системою страхування,
- б) з місцевими бюджетами,
- в) з податковою системою,
- г) з фінансами галузей і підприємств, з системою страхування, грошовим обігом в цілому.

18. Бюджетна система є основою ланкою державних фінансів. Під фінансами розуміють:

- а) грошові фонди, за якими стоять матеріальні ресурси,

б) систему економічних відносин, які склалися у суспільстві щодо формування та використання фондів грошових ресурсів,

в) систему державних органів, які займаються питаннями розподілу грошових ресурсів,

г) план утворення грошових фондів.

19. У процесі перерозподілу національного продукту фінансові відносини складаються між:

а) державою і підприємствами,

б) державою і населенням,

в) державою, підприємствами і населенням,

г) юридичними і фізичними особами.

20. Яке з наведених положень є помилковим. Покриття дефіциту бюджету здійснюється за рахунок:

а) скорочення державних витрат,

б) внутрішніх державних позик.

21. Надлишок бюджету це:

а) перевищення доходів над видатками,

б) перевищення видатків над доходами.

22. При визначенні розміру дефіциту бюджету кредити та позики в джерела доходів:

а) враховуються,

б) не враховуються.

23. Дефіцит державного бюджету утворюється, коли:

а) витрати держави зменшуються,

б) сума податкових надходжень скорочується,

в) сума витрат держави перевищує суму податкових надходжень.

24. Для покриття дефіциту дежбюджету використовується:

а) державний кредит,

б) банківський кредит,

в) комерційний кредит.

24. Дефіцит державного бюджету утворюється, коли:

а) сума податкових надходжень скорочується,

б) витрати держави зменшуються,

в) сума активів держави перевищує розміри її зобов'язань,

г) сума витрат держави перевищує суму податкових надходжень.

25. Згідно з законом України "Про Державний бюджет" дефіцит держбюджету покривається:

а) із джерел внутрішнього фінансування,

б) із джерел внутрішнього і зовнішнього фінансування,

в) не визначено,

г) шляхом саморегуляції.

26. Методами подолання бюджетного дефіциту є:

а) випуск державних боргових зобов'язань,

б) емісія грошей,

в) випуск облігацій внутрішньої державної позики,

г) емісія грошей і випуск державних боргових зобов'язань.

27. За рахунок випуску державних позик:

- а) збільшуються фінансові ресурси держави,
- б) частково покривається дефіцит державного бюджету,
- в) зростає бюджетний дефіцит,
- г) немає правильної відповіді.

28. Реальними шляхами ліквідації дефіциту держбюджету є:

- а) скорочення витрат бюджету,
- б) зростання виробництва,
- в) зміни в податковій і кредитній політиці,
- г) емісія грошей.

Література: [1-7, 10, 12, 14, 15, 17, 18]

ТЕМА 2 Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України

План

1. Основи бюджетного устрою:

- виділення видів бюджетів;
- встановлення принципів побудови бюджетної системи;
- розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи;
- організація взаємовідносин між бюджетами.

2. Бюджетна система України:

- Бюджетний кодекс України;
- склад бюджетної системи України;
- структура бюджетної системи України.

3. Взаємовідносини ланок бюджетної системи:

- субсидіювання;
- вилучення коштів;
- взаємні розрахунки;
- бюджетні позички.

Тести:

1. Під бюджетною системою ми розуміємо сукупність:

- а) бюджетних відносин,
- б) бюджетів,
- в) бюджетних установ.

2. Сукупність всіх бюджетів, що входять до складу бюджетної системи

України є:

- а) бюджетний устрій,
- б) зведений бюджет України,
- в) бюджетний процес.

3. Бюджетний устрій це:

- а) сукупність усіх бюджетів, які діють на території держави,

б) організація, принципи побудови бюджетної системи, її структура, взаємозв'язок між окремими ланками бюджетної системи,

в) державний бюджет і бюджети органів місцевого самоврядування.

4. Що є бюджетною системою України:

а) це сукупність всіх бюджетів, об'єднаних в консолідованому бюджеті України,

б) це державний бюджет України, Республіканський бюджет Автономної Республіки Крим та місцеві бюджети,

в) це державний бюджет.

5. Чим визначається бюджетний устрій України:

а) сукупністю розподілу доходів і видатків між окремими видами бюджетів,

б) сукупністю юридичних норм,

в) державним устроєм та адміністративно-територіальним розподілом України.

6. Консолідований бюджет країни це:

а) сукупність економічних та юридичних норм і відносин при складанні бюджету,

б) сукупність всіх видів бюджетів, які входять до складу бюджетної системи,

в) сукупність фінансових відносин, пов'язаних з формуванням, бюджетного фонду.

7. Суть принципу самостійності бюджетів полягає в тому, що:

а) кожен вид бюджету самостійно визначає потребу в доходах які йому виділяє бюджет вищого рівня,

б) кожен вид бюджету має свої джерела доходу, визначає напрямки їх використання,

в) державний бюджет самостійно розподіляє кошти місцевих бюджетів.

8. Бюджетна система України це:

а) об'єднання всіх ланок державного бюджету,

б) місцеві бюджети,

в) бюджет Автономної Республіки Крим,

г) немає правильної відповіді.

9. Структура бюджетної системи визначається:

а) адміністративним устроєм України,

б) бюджетним устроєм,

в) видами бюджету,

г) особливістю економічного розвитку.

10. Бюджетний устрій ґрунтується на принципах:

а) єдності,

б) повноти і достовірності,

в) гласності та самостійності,

г) всі відповіді правильні.

11. Бюджетна система включає:

а) державний бюджет,

- б) державний і місцеві бюджети,
- в) бюджет,
- г) державний бюджет і бюджети відповідних адміністративних одиниць у їх взаємозв'язку та взаємозалежності.

12. Фінансова система будь-якої країни складається з наступних підсистем:

- а) державні фінанси, місцеві фінанси, фінанси підприємств і фінанси населення,
- б) державні фінанси, фінанси підприємств і фінанси населення,
- в) державні фінанси і фінанси населення,
- г) фінанси підприємств, фінанси бюджетних установ, фінанси споживачів.

Література [1-7, 10, 12, 14, 15, 17, 18, 23, 38]

ТЕМА 3 Система доходів бюджету

План

1. Організація системи доходів бюджету:

- рівень бюджетної централізації ВВП;
- джерела формування доходів бюджету;
- методи формування доходів бюджету.

2. Склад і структура доходів Державного бюджету України:

- податкові надходження;
- неподаткові доходи бюджету;
- державні позики.

Тести:

1. Що є основним джерелом державного бюджету?

- а) непрямі податки,
- б) прибуток,
- в) національний дохід.

2. Як розподіляють доходи бюджету за джерелом надходження:

- а) податкові та неподаткові,
- б) платежі юридичних осіб та платежі населення,
- в) платежі підприємств та інші надходження.

3. Що є особливістю методу мобілізації доходів у бюджет?

- а) грошовий характер,
- б) визначений законом розмір вилучених коштів,
- в) майновий характер.

4. Знайдіть неправильну відповідь. До прямих податків належать:

- а) прибутковий податок з громадян,
- б) податок на прибуток,
- в) податок на додану вартість.

5. До непрямих податків належить:

- а) податок на прибуток,

- б) податок на додану вартість і акцизний збір,
- в) плата за землю.

6. Яка функція податків дозволяє утворити бюджетний фонд держави:

- а) фіскальна,
- б) економічна.

7. Знайдіть неправильну відповідь. Доходна частина держбюджету України формується за рахунок:

- а) податків,
- б) субсидій,
- в) неподаткових надходжень.

8. До неподаткових надходжень належать:

- а) внутрішні податки на товари і послуги,
- б) адміністративні збори та платежі,
- в) надходження від продажу капіталу,
- г) податки на власність.

9. За економічним змістом, податки – це фінансові відносини між:

- а) платниками податків,
- б) державою і підприємствами,
- в) державою та платником податків,
- г) між державами.

10. Структура доходів державного бюджету України включає:

- а) податкові і неподаткові надходження,
- б) доходи від операцій з капіталом,
- в) офіційні трансферти і державні цільові фонди,
- г) всі відповіді правильні.

Література [1-7, 10, 12, 14, 15, 17, 18, 23, 38].

ТЕМА 4 Система видатків бюджету

План

1. Класифікація видатків бюджету:

- за роллю у суспільному виробництві;
- за функціональною структурою;
- за відомчою структурою;
- за економічною структурою.

2. Склад і структура видатків Державного бюджету України.

Тести:

1. Поточні бюджетні видатки:

- а) фінансування інвестиційної діяльності,
- б) фінансування мережі підприємств, організацій, установ, які функціонують на початку бюджетного року,
- в) фінансування інноваційної діяльності.

2. Знайдіть неправильну відповідь. Кабінет Міністрів України доводить основні показники витратної частини до виконавчих органів:

- а) міста Севастополя,
- б) міст обласного підпорядкування,
- в) Автономної республіки Крим.

3. Захищені статті бюджету це:

- а) статті видатків, що закріплені за певними доходами,
- б) статті видатків бюджету, які не підлягають секвестру видатків у випадку невиконання доходної частини бюджету.

4. Важливий напрямок забезпечення збалансованості бюджету – оптимізація структури видатків бюджету, а саме:

- а) зменшення видатків на утримання армії,
- б) скорочення витрат на управління,
- в) удосконалення витрат на управління,
- г) усі відповіді правильні.

5. Видатки державного бюджету – це державні платежі, які:

- а) обов'язково потрібно повернути,
- б) комплектують фінансові вимоги,
- в) не підлягають поверненню,
- г) ідуть на капітальні вкладення.

6. Нормування витрат бюджету проводиться по:

- а) матеріальних нормах,
- б) матеріальних і грошових нормах,
- в) грошових нормах.

7. Видатки бюджету класифікуються за:

- а) функціональною ознакою,
- б) відомчою ознакою,
- в) економічною ознакою,
- г) усі відповіді правильні.

8. Видатки відповідно до економічної класифікації бувають:

- а) зовнішні,
- б) внутрішні,
- в) поточні і капітальні, перерозподілені.

9. Витрати на оборону здійснюються:

- а) із коштів Міністерства оборони,
- б) із місцевих бюджетів,
- в) із загальнодержавного бюджету,
- г) всі відповіді правильні.

Література [1-7, 10, 12-15, 18, 21, 24-33, 36-39, 43, 44].

ТЕМА 5 Видатки бюджету на розвиток економіки та науки

План

- 1.** Роль бюджету у забезпеченні економічного розвитку країни.
- 2.** Бюджетні інвестиції у розвиток економіки.
- 3.** Бюджетні кредити підприємствам.

4. Державні дотації.
5. Видатки на фундаментальні дослідження.
6. Роль бюджету у забезпеченні соціального захисту населення та утриманні соціальної сфери.
7. Склад і характеристика видатків на соціальну сферу:
 - структура видатків;
 - видатки на освіту;
 - видатки на охорону здоров'я;
 - видатки на культуру.
8. Склад і характеристика видатків на соціальний захист населення і соціальне забезпечення.
9. Основи кошторисного фінансування.

Тести:

1. Знайдіть неправильну відповідь До економічних факторів, що впливають на формування бюджету відносяться:
 - а) валовий внутрішній продукт,
 - б) розмір споживчого кошика,
 - в) національний продукт,
 - г) податкова політика.
2. Знайдіть неправильну відповідь. Соціальні фактори формування бюджету:
 - а) обсяг і рівень заробітної плати різних категорій робітників,
 - б) товарообіг державної і комерційної торгівлі,
 - в) співвідношення коштів, що йдуть на споживання і накопичення.
3. Резервним фондом в Державному бюджеті розпоряджається:
 - а) Кабінет Міністрів,
 - б) Президент,
 - в) Міністерство фінансів.
4. Державний бюджетний фонд залежить від:
 - а) рівня доходи) і витрат держави,
 - б) матеріально-технічної бази країни,
 - в) рівня розвитку економіки, методів господарювання.
5. Бюджетний фонд це:
 - а) мобілізовані державою кошти для задоволення потреб громадян країни,
 - б) цільовий централізований державний грошовий фонд,
 - в) матеріально-фінансова база, необхідна державі для виконання її функцій.
6. Вкажіть неправильну відповідь. Бюджетний механізм це:
 - а) сукупність всіх видів бюджетів,
 - б) реальне відтворення бюджетної політики,
 - в) бюджетні відносини, які спрямовані на вирішення економічних і соціальних завдань.

7. У держбюджеті України є резервний фонд Кабінету Міністрів, який встановлюється від видатків державного бюджету в такому розмірі:

- а) 1%,
- б) 2%,
- в) 5%,
- г) 10%.

8. Роль бюджету в управлінні економікою визначається:

- а) процесом мобілізації та використання бюджетних коштів,
- б) політикою в галузі видатків,
- в) величиною фонду споживання і фонду нагромадження,
- г) звільненням частки місцевих бюджетів.

9. Відповідно до Конституції України держава через бюджет:

- а) має можливість зосередити фінансові ресурси на важливих ділянках економічного і соціального розвитку,
- б) контролює грошові відносини,
- в) впливає на фінансову діяльність підприємств,
- г) контролює за окремими підприємствами.

Література [1-7, 10, 12-15, 18, 21, 24-33, 36-39, 43, 44].

ТЕМА 6 Кошторисне фінансування з бюджету соціальної сфери

План

1. Розрахунок оперативно-сітьових показників загальноосвітньої школи.
2. Складання тарифікаційного списку загальноосвітньої школи.
3. Розрахунок фонду заробітної плати.
4. Розрахунки інших статей кошторису.
5. Особливості кошторисного фінансування дитячих дошкільних закладів.
6. Бюджетне фінансування вищих закладів освіти.
7. Оперативно-сітьові показники діяльності медичних закладів.
8. Складання тарифікаційного списку медичного закладу.
9. Розрахунок фонду оплати праці.
10. Розрахунок інших статей кошторису.

Тести:

1. Джерела державного фінансування видатків на освіту:

- а) бюджетні асигнування;
- б) виручка від реалізації продукції та послуг;
- в) кошти заохочувальних фондів підприємств та організацій;
- г) кошти населення;
- д) кошти колективних і кооперативних підприємств та громадських організацій.

2. Види кошторисів, що складаються у закладах освіти:

- а) зведений, індивідуальний;

- б) загальний, зведений;
- в) індивідуальний, видатків на централізовані заходи;
- г) індивідуальний; загальний.

3. Які показники покладено в основу складання кошторису загальноосвітньої школи?

- а) кількість класів.
- б) кількість класів і контингент учнів.
- в) кількість класів, контингент учнів, число педагогічних ставок.
- г) кількість класів, контингент учнів, число годин за навчальним планом.
- д) контингент учнів і число педагогічних ставок.

4. Яким чином можна визначити кількість педагогічних ставок, що припадають на один клас?

- а) діленням загальної суми оплати навчальних годин на кількість класів.
- б) множенням кількості годин педагогічного навантаження (з урахуванням освіти і кваліфікаційної категорії) на норму педагогічного навантаження.
- в) діленням нормативу педагогічного навантаження на кількість класів.
- г) діленням загальної кількості годин педагогічного навантаження на норматив навантаження.
- д) діленням загальної кількості педагогічних ставок на кількість класів.

5. Для розрахунку оплати навчальних годин вчителя необхідно:

- а) добуток кількості годин педагогічного навантаження і нормативу за перевірку зошитів поділити на норму педагогічного навантаження;
- б) добуток ставки заробітної плати і кількості годин педагогічного навантаження на тиждень поділити на норму педагогічного навантаження на тиждень;
- в) поділити загальну кількість годин педагогічного навантаження по групі класів на норматив навантаження;
- г) добуток кількості педагогічних ставок по даній групі і середньої ставки зарплати.

6. Види додаткових оплат вчителя включають:

- а) перевірку зошитів зі спеціалізованих предметів, класне керівництво, завідування навчальним кабінетом;
- б) класне керівництво, завідування навчальними кабінетами, дослідними майстернями, завідування бібліотекою, ведення позакласної фізкультурної роботи;
- в) звання «Заслужений учитель»;
- г) кваліфікаційну категорію (вчитель, вчитель-методист);
- д) освітній рівень (вища, неповна вища, середня спеціальна освіта).

7. Педагогічна ставка в загальноосвітній школі — це:

- а) ставка заробітної плати;
- б) середня ставка заробітної плати, визначена виходячи з тарифікаційного списку;
- в) умовна розрахункова ставка, що відповідає нормативу педагогічного навантаження;
- г) ставка заробітної плати встановлена залежно від освіти та кваліфікації;

д) кількість навчальних годин за певною групою класів.

8. Ставка заробітної плати вчителя залежить від:

а) освіти і кваліфікаційної категорії;

б) стажу педагогічної роботи;

в) фактично відпрацьованих згідно з навчальним планом годин занять;

г) предмету, що викладається;

д) групи класів (1–4, 5–9, 10–11), де проводяться заняття.

9. Фонд заробітної плати вчителів визначається як:

а) добуток кількості педагогічних ставок по даній групі і середньої ставки заробітної плати;

б) сума заробітної плати педагогічного, адміністративно-управлінського та обслуговуючого персоналу;

в) добуток середньої ставки зарплати і кількості класів;

г) сума оплати навчальних годин, доплат за перевірку зошитів, додаткової оплати.

10. Визначити середню ставку заробітної плати вчителя на місяць можна, якщо:

а) поділити загальний фонд заробітної плати по школі на число викладачів;

б) поділити загальний фонд заробітної плати, обчислений за тарифікацією, на загальне число викладачів;

в) поділити місячний фонд заробітної плати вчителів, обчислений за тарифікацією, на загальну кількість педагогічних ставок;

г) поділити фонд основної заробітної плати вчителів (включаючи надбавки за перевірку зошитів), обчислений за тарифікацією в розрізі груп класів, на кількість педагогічних ставок за відповідною групою класів;

д) поділити фонд основної заробітної плати вчителів (без урахування надбавок за перевірку зошитів), обчислений за тарифікацією в розрізі груп класів, на кількість педагогічних ставок за відповідною групою класів.

11. Які показники покладено в основу складання кошторису видатків лікарень?

а) рівень захворюваності в районі.

б) число лікарських посад.

в) кількість ліжок і ліжко-днів.

г) структура штатного персоналу.

д) число днів функціонування ліжка кожного профілю.

12. Які показники покладено в основу складання кошторису амбулаторно-поліклінічного закладу?

а) число лікарських посад.

б) кількість лікарських відвідувань.

в) число працівників закладу.

г) контингент медичного персоналу.

д) чисельність населення в районі діяльності закладу.

ж) рівень захворюваності в районі.

13. Як розраховується середньорічна кількість ліжок по лікарні?

а) сума кількості ліжок на початок і кінець планового року, поділена на два.

б) сума кількості ліжок на початок планового року і половини наново введених ліжок.

в) сума кількості ліжок на початок планового року і середньорічної кількості наново введених ліжок (обчислюється діленням на 12 кількості введених нових ліжок, помножених на число місяців їх функціонування).

г) з суми кількості ліжок на початок планового року і середньорічної кількості наново введених ліжок віднімається середньорічна кількість ліжок, що вибувають.

д) до кількості ліжок на початок року, помножених на число місяців їх функціонування, додається кількість ліжок на кінець року, помножених на число місяців їх функціонування, і отримана сума ділиться на 12.

14. Який показник характеризує забезпеченість населення стаціонарними лікувальними закладами?

а) число лікарень на даній території.

б) рівень госпіталізації населення.

в) число лікарів у лікарнях на 1 000 населення.

г) число лікарняних ліжок на 1 000 населення.

15. Який показник використовується у плануванні амбулаторно-поліклінічної мережі?

а) лікарська посада.

б) лікарське відвідування.

в) норма прийому хворих на годину.

г) забезпеченість лікарями на 1 000 населення.

16. Який показник лежить в основі планування видатків лікарні на харчування і медикаменти?

а) лікарська посада.

б) одиниця медичного персоналу.

в) ліжко.

г) ліжко-день.

17. Яким чином розраховується число лікарських відвідувань по поліклініці за рік?

а) множенням числа лікарських посад на число календарних днів і норму прийому хворих на день.

б) множенням числа лікарських посад на число робочих днів і норму прийому хворих на день.

в) множенням середньорічної кількості лікарських посад на число робочих днів і норму прийому хворих на день.

18. Яким чином розраховується середня ставка заробітної плати лікаря?

а) місячний фонд заробітної плати по закладу ділиться на число лікарів.

б) місячний фонд заробітної плати по закладу ділиться на число лікарських посад.

в) місячний фонд заробітної плати по групі лікарів ділиться на число лікарських посад.

г) місячний фонд заробітної плати (з урахуванням усіх доплат) по групі лікарів ділиться на число лікарів.

19. За якими принципами нормуються видатки на харчування?

а) в однаковому розмірі на всі ліжка.

б) диференційовано за видами ліжок.

в) диференційовано за профілем ліжок.

г) диференційовано залежно від підпорядкованості лікарні.

д) диференційовано залежно від місцезнаходження лікарні.

20. Які види грошових ресурсів держави використовуються для фінансування видатків медичних установ держави?

а) бюджетні асигнування.

б) прибуток підприємства.

в) кредити банку.

г) частина коштів заохочувальних фондів підприємств та організацій.

д) кошти населення.

21. Яким чином визначається чисельність посад лікарів в амбулаторно-поліклінічному закладі?

а) виходячи з нормативу кількості ліжок на одного лікаря, який диференційовано в розрізі відділень.

б) виходячи з чисельності населення в районі діяльності закладу та кількості наявних медичних закладів.

в) виходячи з кількості лікарських відвідувань у розрізі спеціалістів і встановлених нормативів прийому на одного лікаря.

г) виходячи з норм бюджетного фінансування.

д) виходячи з чисельності посад середнього і молодшого медичного персоналу.

22. Яким чином визначається чисельність посад лікарів у лікарні?

а) виходячи з чисельності населення в районі діяльності закладу та кількості наявних медичних закладів.

б) виходячи з норм бюджетного фінансування.

в) виходячи з кількості лікарських відвідувань у розрізі спеціалістів і встановлених нормативів прийому на одного лікаря.

г) виходячи з нормативу кількості ліжок на одного лікаря, який диференційовано в розрізі відділень.

д) виходячи з чисельності посад середнього і молодшого медичного персоналу.

23. Яким чином розраховується чисельність посад середнього і молодшого медичного персоналу у лікарні?

а) відповідно до кількості посад лікарів.

б) відповідно до профілю відділення.

в) відповідно до кількості цілодобових постів, виходячи з нормативу кількості ліжок на один пост.

д) відповідно до кількості цілодобових постів, виходячи з числа днів функціонування ліжка кожного профілю.

24. Які заклади належать до системи соціального забезпечення?

а) дитячі заклади-інтернати (для дітей з різними відхиленнями здоров'я), дитячі заклади-інтернати профільні (спортивні, мовні), будинки-інтернати для пристарілих та інвалідів.

б) дитячі дошкільні заклади, притулки для неповнолітніх.

в) будинки-інтернати для пристарілих та інвалідів, притулки для неповнолітніх, дитячі заклади-інтернати (для дітей з різними відхиленнями здоров'я).

г) санаторії та профілакторії.

д) заклади охорони здоров'я.

25. Житлова субсидія — це:

а) щорічна адресна безготівкова грошова допомога на оплату комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива;

б) щомісячна адресна безготівкова грошова допомога на оплату комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива;

в) щомісячна адресна безготівкова грошова допомога на оплату комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива на поворотній основі;

г) щомісячна адресна готівкова грошова допомога на оплату комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива.

26. Розмір субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг визначається як:

а) різниця розміру плати на календарний рік у межах норм споживання та обов'язкової частки плати;

б) різниця розміру плати на календарний рік у межах норм споживання і річного сукупного доходу;

в) різниця загального місячного розміру плати фактичного споживання та обов'язкової частки плати;

г) різниця загального місячного розміру плати в межах норм споживання та обов'язкової частки плати;

д) інше.

27. Розмір субсидії для відшкодування витрат на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива визначається як:

а) різниця розміру плати на календарний рік у межах норм споживання та річного сукупного доходу;

б) різниця розміру плати на календарний рік у межах норм споживання та добутку середньорічного сукупного доходу та обов'язкового до сплати процента;

в) різниця загального місячного розміру плати в межах норм споживання та добутку середньомісячного сукупного доходу і обов'язкового до сплати процента;

г) різниця розміру плати на календарний рік у розмірі фактичного споживання та добутку середньорічного сукупного доходу і обов'язкового до сплати процента;

д) інше.

28. Повернення бюджетних асигнувань, надміру перерахованих за призначеними субсидіями, проводиться у випадках:

а) виявлення свідомого подання документів з неправильними відомостями; неправильних відомостей у довідках про доходи, виданих юридичними особами;

б) зміни кількості прописаних протягом періоду виплати субсидії;

в) виявлення неправильних відомостей у довідках про доходи, виданих юридичними особами; помилки в розрахунку розміру призначеної субсидії; свідомого подання документів з неправильними відомостями;

г) зміни кількості прописаних протягом періоду виплати субсидії; зміни розміру плати за скраплений газ, паливо та житлово-комунальні послуги впродовж періоду виплати субсидії;

д) виявлення помилки в розрахунку розміру призначеної субсидії; зміни кількості прописаних протягом періоду виплати субсидії; зміни розміру плати за скраплений газ, паливо та житлово-комунальні послуги впродовж періоду виплати субсидії;

е) інше.

Література [1-7, 10, 12-15, 18, 21, 24-33, 36-39, 43, 44].

ТЕМА 7 Видатки бюджету на оборону та управління

План

- 1.** Воєнна доктрина держави і військові виграш.
- 2.** Планування і фінансування видатків на оборону.
- 3.** Склад видатків на управління.
- 4.** Особливості планування і фінансування витрат органів державної влади й управління.

Тести:

1. Які групи видатків включаються до видатків бюджету на національну оборону?

а) утримання Збройних Сил, правоохоронна діяльність і забезпечення безпеки держави, закупівля озброєння і військової техніки.

б) утримання Збройних Сил, закупівля озброєння і військової техніки, капітальне будівництво, науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи.

в) правоохоронна діяльність і забезпечення безпеки держави.

г) утримання Збройних Сил, попередження та ліквідація надзвичайних ситуацій і наслідків стихійного лиха.

д) капітальне будівництво, науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи.

е) фундаментальні дослідження.

2. Ставка заробітної плати (розмір грошового утримання) військовослужбовців залежить від:

а) кількості підлеглих і строку служби (стажу);

б) посади та строку служби;

в) військового звання та посади;

г) посади, військового звання, відзнак;

д) військового звання, строку служби, посади.

3. До видатків бюджету на управління належать:

а) державне управління, культура і мистецтво, правоохоронна діяльність і забезпечення безпеки держави;

б) засоби масової інформації;

в) державне управління, міжнародна діяльність, правоохоронна діяльність і забезпечення безпеки держави;

г) поповнення державних запасів і резервів;

д) правоохоронна діяльність і забезпечення безпеки держави, купівля озброєння та військової техніки;

е) купівля озброєння та військової техніки.

4. До видатків бюджету на державне управління належать:

а) функціонування законодавчої і виконавчої влади; утримання Президента України та його апарату; інші видатки на загальнодержавне управління;

б) утримання фінансових і фіскальних органів; загальне планування та статистичні служби; функціонування законодавчої влади; функціонування виконавчої влади; утримання Президента України та його апарату; інші видатки на загальнодержавне управління;

в) утримання Головного управління урядового зв'язку; утримання Президента України та його апарату; функціонування законодавчої і виконавчої влади; інші видатки на загальнодержавне управління;

г) утримання фінансових і фіскальних органів; загальне планування та статистичні служби; функціонування законодавчої і виконавчої влади; утримання Президента України та його апарату; утримання Головного управління урядового зв'язку; інші видатки на загальнодержавне управління;

д) функціонування законодавчої влади; утримання Конституційного суду; функціонування виконавчої влади; утримання Президента України та його апарату; утримання Головного управління урядового зв'язку; інші видатки на загальнодержавне управління.

5. В основі планування видатків бюджету на обслуговування державного боргу лежить:

а) обсяг валового внутрішнього продукту на одного жителя;

б) співвідношення між сумою боргу й сумою його обслуговування та бюджетом;

в) сума заборгованості бюджету по внутрішніх позиках;

г) обсяг експортних надходжень та обсяг валового внутрішнього продукту;

д) обсяг золотовалютного запасу країни;

е) обсяг поточного державного боргу.

6. За характером виплати доходу державні позики поділяються на:

а) виплати по кредитах урядам інших країн, міжнародним організаціям та фінансовим інститутам;

б) короткострокові, середньострокові та довгострокові;

в) фіксовані та плаваючі;

г) дисконтні, виграшні та процентні;

д) знеособлені та цільові.

7. Які існують способи коригування позикової політики?

а) Мінімізація вартості позики, стабілізація державних цінних паперів.

б) Управління зовнішнім і внутрішнім боргами.

в) Уніфікація, консолідація, конверсія, мінімізація вартості позики, відстрочка погашення, анулювання.

г) Уніфікація, консолідація, конверсія, обмін за регресивним співвідношенням, відстрочка погашення, анулювання.

д) Уніфікація, консолідація, конверсія, обмін за регресивним співвідношенням, анулювання.

Література [1-7, 10, 12-15, 18, 21, 24-33, 36-39, 43, 44].

ТЕМА 8 Управління державним боргом в Україні

План

1. Фінансування видатків бюджету на національну оборону.

2. Видатки бюджету на державне управління.

3. Фінансування міжнародної діяльності держави.

4. Видатки бюджету на правоохоронну діяльність та забезпечення безпеки держави.

Тести:

1. Для обслуговування зовнішнього боргу визначають коефіцієнт обслуговування, який становить:

а) 50%,

б) 10%,

в) 25%,

г) 5%.

2. Рефінансування державного боргу це:

а) одержання нових кредитів для погашення боргів,

б) випуск нових позик, щоб розрахуватися з власниками старої позики,

в) виплата державного боргу,

г) обслуговування державного боргу.

3. До державних боргових зобов'язань належить:

а) облігації,

- б) казначейські зобов'язання,
- в) приватизаційні боргові зобов'язання і житлові чеки,
- г) усі відповіді правильні.

4. Державний борг – це сума попередніх:

- а) бюджетних дефіцитів,
- б) державних витрат,
- в) бюджетних надлишків за відрахуванням бюджетних дефіцитів,
- г) бюджетних дефіцитів за відрахуванням бюджетних надлишків.
- д) боргових зобов'язань.

5. Джерелом покриття державного боргу є:

- а) видатки бюджету,
- б) доходи бюджету,
- в) державні облігації,
- г) кредити.

6. Методами управління державним боргом є:

- а) конверсія і консолідація,
- б) відстрочення погашення і анулювання позики,
- в) уніфікації,
- г) усі відповіді правильні.

7. Управління державним внутрішнім боргом України здійснює:

- а) Міністерство фінансів України,
- б) Національний Банк України,
- в) Кабінет Міністрів України,
- г) Президент України.

8. Розміри державного боргу України, джерела і строки погашення встановлює:

- а) Національний Банк України,
- б) Міністерство фінансів України,
- в) Верховна Рада України.
- г) Кабінет Міністрів України.

9. Державний борг буває:

- а) внутрішній,
- б) зовнішній і внутрішній,
- в) інвестиційний,
- г) іноземний.

10. Конверсія це:

- а) зміна доходності позики,
- б) збільшення строків до випущеної позики,
- в) об'єднання кількох позик в одну, коли облігації раніше випущених кількох позик обмінюються на облігації нової позики.

11. Консолідація це:

- а) зміна доходності позики,
- б) збільшення строків дії випущеної позики,
- в) об'єднання кількох позик в одну, коли облігації раніше випущених кількох позик обмінюються на облігації нової позики.

12. Уніфікація позики це:

- а) збільшення строків дії випущеної позики,
- б) об'єднання кількох позик в одну, коли облігації раніше випущених кількох позик обмінюються на облігації нової позики,
- в) зміна доходності позики.

13. Джерелом покриття державного боргу є:

- а) прибутки підприємств від наданих кредитів,
- б) трансфертні платежі,
- в) доходи бюджету.

14. Коефіцієнт обслуговування зовнішнього боргу це відношення:

- а) всіх платників щодо заборгованості до валютних надходжень держави у відсотках,
- б) сума реалізації цінних паперів держави до валютних надходжень у відсотках,
- в) сума ВВП до валютних надходжень держави.

15. Сприятливий рівень показника коефіцієнта обслуговування зовнішнього державного боргу:

- а) 30%,
- б) 15%,
- в) 25%.

Література [1-7, 10, 12-15, 18, 21, 24-33, 36-39, 43, 44].

3 ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

У процесі індивідуальної роботи студент набуває таких навичок: збирання та обробка матеріалу; логіка його викладення; проведення критичного аналізу за темою роботи тощо.

Мета індивідуальної роботи полягає у можливості більш повного з'ясування студентами основних завдань, що стоять перед бюджетною системою та напрямами діяльності держави. Для цього студенти самостійно обирають тему реферату відповідно до нижченаведеного переліку. Теми рефератів не повинні повторюватись у межах однієї групи студентів.

Виконання реферату складається з таких етапів:

- складання плану реферату;
- вивчення спеціальної літератури за темою;
- добір і вивчення додаткової літератури за темою;
- добір практичного і статистичного матеріалу та його обробка;
- оформлення списку літератури.

Реферат може бути виконаний згідно вимог ДСТУ 3008-95 – «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».

Відповіді не повинні дублювати текст підручника або іншого джерела. Студенту необхідно повною мірою виявити свої знання і самостійно сформулювати відповіді, узагальнюючи теоретичні знання та досвід практичної роботи. У той же час не рекомендується давати однозначні відповіді без належних пояснень.

Студент може запропонувати нову власну актуальну тему реферату, яка має відповідати програмі курсу та бути узгоджена з викладачем.

Формою контролю індивідуальної роботи студента є захист реферату.

Тематика для написання реферату представлена в додатку А.

4 САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Для самостійної роботи студентів використовуються такі форми: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання навчальної та навчально-методичної літератури; вивчення законодавчих актів, що регулюють фінансову діяльність; підготовка до семінарських і практичних занять; виконання контрольних робіт або рефератів; виконання навчальних завдань і тестового контролю; підготовка до підсумкового контролю. Серед навчальних завдань студенти самостійно виконують окремі задачі (розділ 3 даних методичних вказівок).

Тема 1. Сутність, призначення та роль бюджету держави

План

1. Бюджетна модель громадського суспільства.
2. Бюджетна політика держави.
3. Бюджетне планування: завдання, принципи і методи.

Література: [1-7, 10, 12, 14, 15, 17, 18].

Форми контролю: колоквіум, захист реферату, залік контрольної роботи, тестовий контроль.

Тема 2. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України

План

1. Принципи побудови бюджетної системи.
2. Організація бюджетного регулювання.
3. Місцеві бюджети: види, склад та структура доходів і видатків.
4. Бюджетні системи зарубіжних країн (США, Великобританія, Японія, Німеччина, Франція та ін.).

Література: [1-7, 10, 12, 14, 15, 17, 18, 23, 38]

Форми контролю, колоквіум, захист реферату, залік контрольної роботи, тестовий контроль.

Тема 3. Система доходів бюджету

План

1. Неподаткові доходи бюджету держави.
2. Доходи бюджету держави від операцій з капіталом.
3. Доходи державних цільових фондів, що входять до складу бюджету держави.
4. Доходи бюджету держави в частині офіційних трансфертів.

Література: [1-7, 10, 12, 14, 15, 17, 18, 22, 25, 33, 38, 43]

Форми контролю: колоквіум, захист реферату, залік контрольної роботи, тестовий контроль.

Тема 4. Система видатків бюджету

План

1. Роль видатків бюджету у відтворенні виробництва.
2. Економічна структура видатків бюджету держави.
3. Форми і методи бюджетного фінансування.

Література: [1-7, 10, 12-15, 18, 21, 24-33, 36-39, 43, 44]

Форми контролю: колоквіум, захист реферату, залік контрольної роботи, тестовий контроль.

Тема 5. Видатки бюджету на економічну діяльність, науку, соціальний захист населення і соціальну сферу, на оборону та управління

План

1. Напрями та форми бюджетного фінансування національної економіки.
2. Шляхи фінансового оздоровлення державного сектора національної економіки.
3. Фінансування фундаментальних і прикладних досліджень національної науки.
4. Форми і види соціального захисту населення.
5. Форми і методи фінансового забезпечення соціальної сфери.
6. Видатки бюджету на освіту, їх склад і структура.
7. Видатки бюджету на охорону здоров'я, їх склад і структура.
8. Видатки бюджету на культуру, мистецтво і засоби масової інформації.
9. Бюджетне фінансування фізичної культури і спорту.
10. Фінансування видатків бюджету на національну оборону.
11. Видатки бюджету на державне управління.
12. Фінансування міжнародної діяльності держави.
13. Видатки бюджету на правоохоронну діяльність та забезпечення безпеки держави.

Література: [1-7, 10, 12-15, 18, 21, 24-33, 36-39, 43, 44]

Форми контролю: колоквіум, захист реферату, залік контрольної роботи, тестовий контроль.

Тема 6. Державний кредит і видатки бюджету на обслуговування державного боргу

План

1. Фінансування бюджету за типом боргового зобов'язання і/або кредитора.
2. Державні цінні папери на фінансовому ринку.
3. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.

Література: [1-7, 10, 12, 14, 15, 16, 18, 20, 25, 35]

Форми контролю: колоквіум, захист реферату, залік контрольної роботи, тестовий контроль.

Тема 7. Формування і використання місцевих бюджетів

План

1. Система місцевих бюджетів України.
2. Доходи місцевих бюджетів.
3. Структура видатків місцевих бюджетів.
4. Бюджетне регулювання.

Література [1, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 19, 23, 25].

Форми контролю: колоквіум, захист реферату, залік контрольної роботи, тестовий контроль.

Тема 8. Організація касового виконання бюджету

План

1. Роль казначейства в реалізації функцій розпорядника державних коштів.
2. Завдання казначейства з касового виконання державного бюджету України.
3. Бюджетний облік як основа інформаційної бази в органах Державного казначейства.
4. Методологія формування інформації за доходами бюджету.
5. Інформаційне забезпечення видатків державного бюджету.
6. Звітність з касового виконання державного бюджету.

Література [1, 4, 10, 14, 15, 16, 18, 39, 40, 41, 42].

Форми контролю: колоквіум, захист реферату, залік контрольної роботи, тестовий контроль.

Тема 9. Управління бюджетною системою

План

1. Поняття про управління бюджетною системою.
2. Оперативне управління бюджетною системою.
3. Управління бюджетними коштами на підприємствах, в організаціях та установах.

Література [1, 3, 4, 5, 14, 15, 16, 18, 39]

Форми контролю: колоквіум, захист реферату, залік контрольної роботи, тестовий контроль.

5 НАВЧАЛЬНІ ЗАДАЧІ

5.1. Бюджетний устрій

Задача 5.1.1 Вказати: які бюджети об'єднує бюджет: 1) України; 2) міста Києва; 3) області; 4) Автономної Республіки Крим; 5) району області.

Задача 5.1.2 Вказати:

1) які органи державної влади вирішують такі питання:

а) надходження доходів і податків до Державного бюджету України, Республіканського бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів; б) затвердження Державного бюджету України, Республіканського бюджету Автономної Республіки Крим, бюджету області, району, району в місті, міста, селища, села; в) визначення і затвердження розмірів процентних відрахувань від загальнодержавних податків і зборів до відповідних бюджетів; г) визначення і затвердження розмірів дотацій і субвенцій до відповідних бюджетів; д) надання або використання бюджетних позичок;

2) на які заходи можливе використання суми перевищення доходів бюджету над його видатками, які створюються внаслідок перевиконання по доходах та економії по видатках наприкінці року;

3) які бюджетні права мають органи державної влади України, Автономної Республіки Крим і місцевих Рад?

Задача 5.1.3 Використовуючи дані Державного бюджету України (ДБУ) за останні два роки, визначити: а). питому вагу основних доходів і видатків ДБУ, за формою (табл. 5.1); б) проаналізувати стан ДБУ; в) зробити висновки.

Таблиця 5.1 - Державний бюджет України за 20...рік

Доходи	Сума, млн. грн.	Питома вага,% до цілого	Видатки	Сума, млн. грн.	Питома вага,% до цілого
Податкові надходження,			Державне управління	1075,3	
всього	11510,3		Судова влада	113,0	
в тому числі:			Міжнародна діяльність	350,3	
платежі за використання природних ресурсів	560,9		Фундаментальні дослідження	541,1	
Неподаткові надходження,			Культура і мистецтво	159,1	
всього	3137,4		Засоби масової інформації	182,1	
....
Всього	21101,0	100	Всього	244813	100

5.2 Планування видатків на охорону здоров'я

Задача 5.2.1 Для складання кошторису районної лікарні є такі показники (табл. 5.2):

Таблиця 5.2 - Дані для складання кошторису районної лікарні

середньорічна кількість ліжок, од.	180
число днів функціонування одного ліжка протягом року, днів	316
норма витрат на 1 ліжко-день, грн.: на харчування	9,85
на придбання медикаментів і перев'язувальних засобів	8,60
передбачено витрати за окремими кодами економічної класифікації видатків на рік, в тис. грн.:	
(1131) предмети, матеріали, обладнання та інвентар	14
(2110) придбання обладнання і предметів довгострокового користування	15
(2130) капітальний ремонт, реконструкція та реставрація	25
(1160) оплата комунальних послуг та енергоносіїв, з них:	31
(1161) оплата тепlopостачання	10
(1162) оплата водопостачання та водовідведення	8
(1163) оплата електроенергії	9
(1164) оплата природного газу	4
нарахування на зарплату, %	37,5

У табл. 5.3 наведені дані для розрахунків витрат на оплату праці.

Таблиця 5.3 – Дані для розрахунків витрат на оплату праці (1110)

Найменування посад	Середньо-річна кількість посад	Середня ставка на 1 посаду в місяць, грн.	Річна сума на всі посади в цілому, грн.
Лікарі	43	1050	Визначити
Середній медперсонал	93	940	Визначити
Молодший медперсонал	42	922	Визначити
Адм.-госп., обслуг. та ін. персонал	35	922	Визначити
Економія в зв'язку з виплатою допомоги з тимчасової непрацевзд.	X	X	30650
Витрати на оплату роботи у святкові дні і нічний час	X	X	18500

Потрібно:

1. Визначити загальну кількість ліжко-днів у році по лікарні.
2. Розрахувати витрати лікарні за такими напрямками:
(1110) оплата праці працівників бюджетних установ;
(1133) видатки на харчування;
(1130) придбання медикаментів і перев'язувальних засобів.
3. Скласти кошторис видатків районної лікарні.

Задача 5.2.2 В Іванківській дільничній лікарні працює платний госпрозрахунковий кабінет зубопротезування. Дані для складання кошторису доходів і видатків кабінету, грн.:

Доходи:

1. Залишок коштів на початок року – 177 грн.
2. Дані про надходження поточного року:

Таблиця 5.4 – Дані для розрахунку

Найменування робіт	Вартість одиниці робіт, грн.	Кількість, шт.	Сума, грн.
Коронки сталеві	9	400	Визначити
Коронки металокерамічні	50	400	Визначити
Зуби з облицюванням	12,6	50	Визначити
Знімні протези	31,5	70	Визначити
Разом	X	X	Визначити

Видатки:

- (1110) Заробітна плата, грн - *визначити*
(1120) Нарахування на зарплату, грн. -1125
(1130) Придбання предметів постачання і матеріалів, грн. -960
(1160) Оплата комунальних послуг та електроенергії, грн. - 880
Разом (доходи та видатки) - *визначити.*

Потрібно:

1. Визначити загальну суму надходжень за платні роботи.
2. Обчислити витрати по заробітній платі, а також загальну суму витрат.
3. Визначити перевищення доходів над витратами, тобто госпрозрахунковий результат роботи кабінету зубопротезування.

Задача 5.2.3

1. У центральній районній лікарні на 1 січня планового року є 225 ліжок. Наприкінці жовтня планового року вводиться в експлуатацію новий лікувальний корпус на 75 ліжок. Число днів функціонування одного ліжка на рік – 320.

2. У дільничній лікарні на початок планового року є ліжок: у пологовому відділенні – 40, хірургічному – 70, дитячому – 80, інших – 140. У плановому році в зв'язку з перебудовою частини господарського корпусу під стаціонар

кількість ліжок збільшується в хірургічному відділенні до 120, дитячому – 110, інших – до 215.

3. У міській лікарні на 1 січня планового року кількість ліжок – 450, в тому числі у дитячому відділенні – 40, інфекційному – 120, онкологічному – 20, решті відділень – 270. Число днів функціонування одного ліжка протягом року відповідно по відділеннях 330, 280, 195, 340. У плановому році передбачається капітальний ремонт лікувального корпусу, у зв'язку з чим з 1 червня по 1 жовтня в інфекційному відділенні функціонуватиме 60 ліжок.

4. На початок планового року ліжкова мережа лікувально-профілактичних закладів у районі становитиме 1485 ліжок. Відповідно до соціально-економічного плану розвитку господарства району число ліжок на кінець планового року буде доведено до 1525. Середнє число днів функціонування ліжка в рік – 315.

Визначити: середньорічну кількість ліжок та загальну кількість ліжко-днів по даних лікувально-профілактичних закладах.

Задача 5.2.4

1. Для визначення числа лікарських відвідувань по амбулаторно-поліклінічному закладу на плановий рік маємо такі показники (табл. 5.5).

Таблиця 5.5 – Вихідні дані до розрахунків

Спеціальність	Число ставок	Норма навантаження (число відвідувань на годину)		Кількість годин	
		в поліклініці	на дому	в поліклініці	на дому
Терапія	3,5	5	2	3	3
Хірургія	1,0	9	1,25	5,5	0,5
Гінекологія	0,5	5	1,25	5,5	0,5
Педіатрія	2,5	5	2,0	3,0	3,0
Невропатологія	0,5	5	1,25	5	1,0
Дерматологія	0,5	8	1,25	5	1,0
Стоматологія	1,5	3	–	6	–
Офтальмологія	1,5	8	1,25	5,5	0,5
Отоларингологія	1,5	8	1,25	5,5	0,5

Число робочих днів у році, за винятком святкових, вихідних і днів чергової відпустки, за всіма спеціальностями – 271.

2. Для розрахунку числа посад лікарів з надання амбулаторно-поліклінічної допомоги населенню Березанською поліклінікою маємо такі дані про чисельність населення:

- а) що мешкає в селищі, де розташована поліклініка, і безпосередньо обслуговуються нею: дорослих – 12100, дітей – 1420;
- б) що мешкає за межами населеного пункту, де розташована поліклініка, але безпосередньо обслуговуються нею: дорослих – 3700, дітей – 350;
- в) що мешкає на іншій території району, яка обслуговується поліклінікою: дорослих – 786, дітей – 82.

Визначити: а) річне навантаження на одну лікарську посаду за спеціальністю і загальне число лікарських відвідувань по амбулаторно-поліклінічному закладу;

б) число посад лікарів для надання амбулаторно-поліклінічної допомоги населенню.

Задача 5.2.5

1. У міській дитячій лікарні на плановий рік передбачається 160 ліжок. Число днів функціонування одного ліжка на рік – 296, кількість амбулаторних відвідувань лікарів у плановому році – 93300.

Норма витрат на харчування на один ліжко-день – 9,85 грн. Витрати на харчування матерів, які перебувають у лікарні з немовлятами, – 5350 грн. на рік. Середні норми витрат на придбання медикаментів і перев'язувальних матеріалів – 8,60 грн. на один ліжко-день і 2,48 грн. – на одне амбулаторне лікарське відвідування. Видатки на безкоштовне надання ліків у поліклініках й амбулаторіях у випадках, визначених чинним законодавством – 3300 грн. на рік.

2. Міська лікарня, об'єднана з поліклінікою, на початок планового року має 580 ліжок, у тому числі в пологовому відділенні – 130, у дитячому – 120, решті відділень – 330. З 1 липня кількість ліжок в інших відділеннях збільшується в цілому на 20.

Число днів функціонування одного ліжка в році: у пологовому відділенні – 294, у дитячому – 345, решті відділень – 334.

Число амбулаторних відвідувань лікарів у плановому році становить 398500. Лікарня у своєму підпорядкуванні має 10 лікарських оздоровчих пунктів. Норми витрат на харчування на 1 ліжко-день у лікарні дорівнюють: у дитячому відділенні – 9,50 грн., пологовому – 9,10 грн.; в інших відділеннях – 8,50 грн.

Витрати на харчування матерів, що перебувають у лікарні з немовлятами – 8900 грн. на рік. Середня норма витрат на придбання медикаментів і перев'язувальних матеріалів у стаціонарі – 9,85 грн. на один ліжко-день, 2,48 грн. – на одне амбулаторне відвідування лікарів і 480 грн. на рік – на один лікарський оздоровчий пункт. Витрати на безкоштовне надання ліків у поліклініках й амбулаторіях у випадках, встановлених законодавством – 8200 грн.

Визначити: видатки на харчування і придбання медикаментів та перев'язувальних матеріалів на плановий рік у міській дитячій лікарні та у міській лікарні.

Задача 5.2.6

1. Фельдшерсько-акушерський пункт, розташований у селищі Березне на відстані понад 2 км від інших лікувально-профілактичних закладів, обслуговує 1400 осіб, число відвідувань – 28 000.

2. Пункт займає окремих будинок із кубатурою за зовнішнім обміром 845 м³ і внутрішньою площею 142 м². Є водопровід і каналізація. Опалення пічне – 8 печей та 1 плита. Опалювальний сезон триває 6 місяців. Чисельність персоналу встановлено відповідно до діючих типових штатів.

3. Завідуючий медичним пунктом та акушерка мають середню фахову освіту і стаж медичної роботи відповідно 17 і 8 років. Санітарка має стаж медичної роботи 5 років. У кошторисі необхідно передбачити оплату на заміну працівників у період відпустки в сумі 909 грн.

4. Річна потреба в дровах – 54 м³, ціна за 1 м³ – 10,40 грн., вартість рубання 1 м³ – 6,50 грн. Витрата електроенергії на освітлення на 1 м² площі на рік становить 33 кВт/г, в тому числі для лікувальних цілей і технічних потреб на рік 2140 кВт/г, вартість 1 кВт/г – 24,36 коп.

5. Для розрахунку витрат з оплати безкоштовно наданих квартир і комунальних послуг (код 1165) є такі дані (табл. 5.6):

Таблиця 5.6 – Вихідні дані

Посада	Кількість членів сім'ї	Наймана площа, м ²	Квартплата на рік, грн.	Норма витрат палива, м	Вартість освітлення на рік, грн.
Завідуючий пунктом	4	33	607,92	8	175,40
Акушерка	5	48	612,14	9	233,86

6. Інші господарські витрати (код 1139) становлять 1385 грн., відрядження і службові роз'їзди (код 1140) – 150 грн. на рік. Норма витрат на придбання медикаментів і перев'язувальних матеріалів – 2,48 грн. на одне відвідування.

Скласти: кошторис видатків на утримання фельдшерсько-акушерського пункту.

Задача 5.2.7

1. Сільська дільнична лікарня, розташована в с. Малушка, об'єднує стаціонар і поліклініку. Лікарня займає дві дерев'яних будівлі: одна (стаціонар) має кубатуру 835 м³ за зовнішнім обміром, друга (поліклініка) – 984 м³, загальна внутрішня площа будинків – 606 м. Опалення пічне: є 16 печей. Лікарню обслуговують 2 санітарні автомобілі та один кінь.

2. Лікарня має 25 ліжок. Число днів функціонування одного ліжка на рік – 317. Число лікарських відвідувань у поліклініці всього 10200, у тому числі зубних лікарів – 5000.

3. Очолює лікарню головний лікар, що має стаж медичної роботи 4 роки. У лікарні є повна ставка лікаря-стоматолога, що закінчив медичний інститут, його стаж медичної роботи 12 років, і 1,0 ставки лікаря-терапевта для спеціаліста з 4-річним стажем медичної роботи.

4. Штатним розписом передбачено 9 ставок середнього медичного персоналу, а саме:

а) акушерка – 1 ставка, помічник лікаря-епідеміолога – 1 ставка, дільнична медична сестра – 0,5 ставки. Зазначені працівники мають стаж медичної роботи понад 11 років;

б) фельдшер – 1 ставка, стаж медичної роботи 4 роки; медичні сестри – 4 ставки, стаж від 10 до 15 років, і по 0,5 ставки – лаборант та дві медичні сестри, одна з яких працює на прийомі хворих, інша займається фізіотерапією. Стаж медичної роботи перелічених вище працівників від 8 до 10 років.

5. По молодшому медичному персоналу планується 6 ставок по 925 грн. на місяць.

6. У штаті лікарні передбачені також ставки шеф-кухаря і завідуючого господарством – по 930 грн., водія машини швидкої допомоги – 935 грн., візника-конюха і тесляра – по 922 грн., опалювача, електрика, сторожа-двірника – по 922 грн., кастелянші і машиніста з прання білизни – по 0,5 ставки з розрахунку 922 грн. на місяць.

7. При плануванні фонду заробітної плати враховуються витрати на оплату осіб, що заміщають працівників, які йдуть у відпустку – 2,9 тис.грн.

8. Річна потреба в дровах становить 260 м; ціна дров – 12,15 грн., вартість перевезення – 4,50 грн., рубання – 6,50 грн. за 1 м³.

9. Витрати електроенергії для освітлення 1 м² площі на рік – 35,8 кВт/г, в тому числі тієї, що безпосередньо використовується для лікувальних цілей по лікарні на рік – 18742 кВт/г. Вартість 1 кВт/г – 24,36 коп.

10. Видатки на водопостачання і каналізацію (код 1162) на рік становлять 856 грн., поточний ремонт будинків (код 1139) – 900 грн., видатки на оплату безкоштовно наданих працівникам квартир і комунальних послуг (код 1343) – 1633 грн., утримання будинків, подвір'я, вулиці та інші поточні видатки (код 1139) – 650 грн., ремонт інвентаря та обладнання (код) – 700 грн. Видатки на відрядження і службові роз'їзди плануються в сумі 300 грн. на лікарню на рік.

11. Норма видатків на харчування – 9,90 грн., на придбання медикаментів і перев'язувальних матеріалів – 2,80 грн. на один ліжко-день.

12. Для амбулаторного прийому норма видатків на придбання медикаментів та перев'язувальних матеріалів у розрахунку на одне відвідування стоматологів і зубних лікарів – 2,70 грн. (без зазначеного відвідування – 2 грн.).

13. Лікарня передбачає придбати в плановому році обладнання (код 2110) на суму 6605 грн. та м'який інвентар (код 1150) на суму 1126 грн., а саме (табл. 5.7):

Таблиця 5.7 – Дані для розрахунку

Найменування обладнання та інвентаря	Кількість	Ціна за одиницю, грн.	Найменування обладнання та інвентаря	Кількість	Ціна за одиницю, грн.
Умивальник	5	23	Шафа кухонна	2	180
Шафа для одягу	5	280	Підковдра	20	6,3
Стілець			Рушник	50	2
напівм'який	20	85	Піжама	20	20
Диван	3	460	Халат жіночий	20	15
Телевізор	2	650	Ковдра	5	40
Електроплита кухонна	1	350			

14. Заробітна плата працівників позаштатного (неспискового) складу планується як оплата послуг з утримання бюджетної установи (код 1139) у сумі 1500 грн.

Скласти: а) штатний розпис по лікарні; б) кошторис видатків на плановий рік.

Задача 5.2.8

В обласному фінансовому управлінні є такі дані для розрахунку контрольних цифр на утримання лікарень одного з районів області:

1. Кількість ліжок на початок року в лікарнях у містах і селищах – 870, в лікарнях у сільській місцевості – 240.

2. У плановому році з 1 червня передбачаються такі зміни мережі:

а) у міських лікарнях починають додатково функціонувати після капітального ремонту два терапевтичних відділення по 30 ліжок у кожному;

б) у сільських лікарнях відкривається додатково 20 ліжок у терапевтичних відділеннях.

3. Функціонування ліжок за попередні три роки (в днях):

Таблиця 5.8 – Кількість ліжок по лікарні за останні 3 роки

Лікарні	Роки		
	2009	2010	2011
у містах та селищах	324	306	318
у сільській місцевості	296	304	308

4. Посади і середні ставки заробітної за попередні три роки:

Таблиця 5.9 – Вихідні дані

Лікарні	Кількість посад на	Середньорічна заробітна плата на одну посаду, грн.		
		2009	2010	2011
у містах та селищах	1278	1752	1860	2052
у сільській місцевості	458	1654	1750	1815
Разом	1736	x	x	x

Примітка. Заробітна плата позаштатного (неспискового) складу планується в лікарнях у містах і селищах – 20 тис. грн., в лікарнях у сільській місцевості – 8 тис. грн.

5. У плановому році передбачається зміна чисельності працівників. У лікарнях у містах і селищах з 1 червня у зв'язку з розширенням мережі число штатних одиниць збільшується на 6. Крім того, з 1 вересня заповнюється 16 вакантних посад. По лікарнях у сільській місцевості з 1 вересня штат збільшується на 6 посад за рахунок прийому молодих спеціалістів на вакантні посади.

6. Середні норми видатків на поточне утримання 1 ліжка (ліжко-день) за категоріями витрат (грн.) (табл. 5.10):

Таблиця 5.10 – Середні норми видатків на поточне утримання 1 ліжка (ліжко-день), грн.

Лікарні	Харчування на день	Медикаменти на день	Господарські та інші видатки на рік			М'який інвентар для мережі	
			всього	в т. ч.		нової	діючої
				код 1150	код 1160		
у містах	5,96	8,10	1488	644	844	350	243
у сільськ місцев.	4,08	7,88	1100	530	570	330	240

7. Розрахункові норми на придбання обладнання на 1 ліжко для нової мережі становлять (як по лікарнях міст, так і по лікарнях у сільській місцевості) 350 грн. на рік, а для діючої мережі – 265 грн.

8. Зовнішня кубатура будинків: лікарні в містах та селищах в цілому – 42300 м³; лікарні в сільській місцевості – 16 450 м³. Розрахункова норма витрат на капітальний ремонт становить 12,6 грн. на 1 м³ у рік, а на поточний ремонт – 6,5 грн.

Розрахувати: контрольні цифри на утримання лікарень району області.

5.3. Фінансування соціального захисту населення

Задача 5.3.1 Визначити середньомісячний сукупний дохід сім'ї для призначення житлової субсидії, якщо у жиллому приміщенні (будинку) прописано три особи (батько, мати, дитина шкільного віку) з таким доходом:

Члени сім'ї	Доходи за наданими довідками, грн.		
	січень	лютий	березень
батько	907	910	922
мати	900	905	–
Всього	1807	1815	922

Величина одного неоподаткованого мінімуму доходів громадян – 17 грн.

Задача 5.3.2 Визначити загальний розмір призначеної житлової субсидії та її розмір на кожний вид послуг, якщо у двокімнатній квартирі загальною

площею 45 м² прописано три особи, сукупний дохід яких за три місяці становить 630 грн., загальний місячний розмір плати за житлово-комунальні послуги в межах норм споживання – 71,67 грн., у т. ч. (грн.): квартирна плата – 8,55; опалення – 22,95; гаряче водопостачання – 20,64; холодне водопостачання – 7,62; газопостачання – 3,81; електроенергія – 8,10.

Обов'язкові частка плати за житлово-комунальні послуги в межах норм споживання – 15% середньомісячного сукупного доходу.

Здійснити: 1) розрахунок за такою формою і в такій послідовності:

Середньомісячний сукупний дохід, грн.	
Обов'язкова частка плати за житлово-комунальні послуги в межах норм споживання, грн.	
Місячний розмір плати в межах норм споживання, грн.	
Загальний розмір призначеної житлової субсидії, грн.	

2) розрахунок щомісячного розміру призначеної житлової субсидії за кожний вид послуг:

Вид послуг	Місячний розмір плати в межах норм споживання		Обов'язкова частка плати в межах норм споживання, грн.	Розмір призначеної субсидії, грн.
	грн.	%		
Квартирна плата				
Опалення				
Гаряче водопостачання				
Холодне водопостачання				
Газопостачання				
Електроенергія				
Всього				

Задача 5.3.3 Визначити загальний розмір житлової субсидії для відшкодування витрат на придбання зрідженого газу, твердого і пічного палива та електроенергії, а також її розмір; на кожний вид послуг – на рік, на електроенергію – на місяць. У жилому приміщенні прописані три особи, річний сукупний дохід яких становить 2520 грн. Обов'язкова частка плати за житлово-комунальні послуги в межах норм споживання – 15% річного сукупного доходу, при цьому вартість зрідженого газу, твердого і пічного палива разом з електроенергією в межах норм споживання становить 720,70 грн. на рік, в т. ч.:

Таблиця 5.11 – Вихідні дані для розрахунку

зріджений газ	2 балони	36,00;
вугілля	3 тони	520,00;
дрова	2 складометри	68,58;
електроенергія	90кВт/г х 12міс	92,12.

Житлова субсидія призначена з серпня поточного року.
Здійснити за наведеною формою і в такій послідовності:

1) розрахунок загального розміру житлової субсидії:

річний сукупний дохід, грн.	
обов'язкова частка плати, грн.	
розмір плати за зріджений газ, тверде і пічне паливо та електроенергію в межах норм споживання, грн.	
загальний розмір житлової субсидії, грн.	

2) розрахунок розміру житлової субсидії на кожний вид послуг:

Вид послуг	Річний розмір плати в межах норм споживання		Обов'язкова частка плати в межах норм споживання, грн.	Розмір річної субсидії, грн.
	грн.	%		
Зріджений газ				
Вугілля				
Дрова				
Електроенергія				
Всього				

3) розрахунок щомісячної житлової субсидії на оплату електроенергії:

Розмір річної субсидії на електроенергію, грн.	Розмір місячної субсидії на електроенергію, грн.	Період, на який призначається субсидія

Задача 5.3.4 Визначити загальний розмір житлової субсидії для відшкодування витрат на оплату електроенергії, що використовується для опалення в будинках, обладнаних спеціальними електроопалювальними установками, та інших видів комунальних послуг окремо на опалювальний період, в т. ч. її розмір щодо кожного виду послуг, та на неопалювальний період, якщо у приватному будинку прописано три особи, середньомісячний сукупний дохід яких 210 грн. Будинок обладнано електроопалювальною установкою, опалювана площа – 80 м², місячний розмір плати в межах норм споживання за водопостачання – 1,24 грн., газопостачання – 7,14 грн., кінець опалювального періоду припадає на 1 травня. Звернення за житловою субсидією надійшло в опалювальний період (грудень). Норма опалювальної площі на трьох прописаних осіб – 73,5 м², місячна норма споживання електроенергії на 1 м² опалювальної площі – 28 кВт/г, місячна норма споживання електроенергії на освітлення на трьох осіб – 90 кВт/г, вартість 1 кВт/г для даної категорії

населення – 0,083 грн., обов'язкова норма плати –15% середньомісячного сукупного доходу.

Здійснити за такою формою і в такій послідовності:

1) розрахунок загального розміру житлової субсидії на опалювальний період:

Обов'язкова частка плати в межах норм споживання, грн.	
Норма споживання електроенергії в опалювальний період, кВт/г	
Вартість електроенергії в межах норм споживання, грн.	
Загальний місячний розмір плати за комунальні послуги, грн.	
Загальний розмір. житлової субсидії, грн	

2) розрахунок розміру субсидії на кожний вид послуг:

Вид послуг	Місячний розмір плати в межах норм споживання на опалювальний період		Обов'язкова частка плати в межах норм споживання, грн.	Розмір призначеної субсидії, грн.
	грн.	%		
Газопостачання				
Водопостачання				
Електроенергія				
Всього				

3) розрахунок загального розміру субсидії на неопалювальний період:

Обов'язкова частка плати в межах норм споживання, грн.	
Норма споживання газу на місяць, м ³	
Вартість газу в межах норм споживання, грн.	
Загальний місячний розмір плати за комунальні послуги, грн.	
Загальний розмір субсидії на неопалюваний період, грн.	

Задача 5.3.5 Визначити загальний розмір житлової субсидії для відшкодування витрат на оплату природного газу, спожитого для індивідуального опалення, та житлово-комунальних послуг в опалювальний і неопалювальний періоди, якщо у приватному будинку прописано три особи, середньомісячний сукупний дохід яких 210 грн. Місячний розмір плати за спожиту електроенергію – 8,1 грн., за водопостачання – 1,24 грн., будинок має опалювальну площу 80 м², крім котла для опалення, він обладнаний газовою плитою та водонагрівачем, газовий лічильник відсутній, кінець опалювального періоду припадає на 1 травня, житлова субсидія призначається при зверненні в

опалювальний період (грудень). Норма опалювальної площі на трьох прописаних осіб на місяць – 73,5 м², місячна норма споживання газу на 1 особу (при користуванні газовою плитою та водонагрівачем) – 23,6 м³, місячна норма споживання газу на 1 м² опалювальної площі – 11 м³, вартість 1 м газу для приміщень, не обладнаних газовим лічильником – 0,13 грн.

Здійснити за такою формою і в такій послідовності:

1) розрахунок загального розміру житлової субсидії на опалювальний період:

Обов'язкова частка плати в межах норм споживання, грн.	
Норма споживання газу на місяць, м ³	
Вартість газу в межах норм споживання, грн.	
Загальний місячний розмір плати за комунальні послуги, грн.	
Загальний розмір житлової субсидії, грн	

2) розрахунок розміру субсидії на кожний вид послуг:

Вид послуг	Місячний розмір плати в межах норм споживання на опалювальний період		Обов'язкова частка плати в межах норм споживання, грн.	Розмір призначеної субсидії, грн.
	грн.	%		
Газопостачання				
Водопостачання				
Електроенергія				
Всього				

3) розрахунок загального розміру субсидії на неопалювальний період:

Обов'язкова частка плати в межах норм споживання, грн	
Норма споживання газу на місяць, м ³	
Вартість газу в межах норм споживання, грн	
Загальний місячний розмір плати за комунальні послуги, грн	
Загальний розмір субсидії на неопалюваний період, грн	

Задача 5.3.6 Сім'я, що мешкає у двокімнатній квартирі загальною площею 45 м², яка складається з трьох осіб і має сукупний дохід за три місяці 630 грн., була призначена житлова субсидія з січня по червень включно загальним розміром 39,54 грн.; загальний місячний розмір плати за житлово-комунальні послуги становить 71,04 грн. З 1 квітня відбулося збільшення тарифів на житлово-комунальні послуги, внаслідок чого розмір плати за житлово-комунальні послуги досяг 85,4 грн.

Визначити: загальний щомісячний розмір призначеної житлової субсидії згідно з перерахунком з квітня по червень включно за такою формою:

Середньомісячний сукупний дохід, грн.	
Обов'язкова частка плати в межах норм споживання, грн.	
Місячний розмір плати в межах норм споживання з квітня, грн.	
Загальний щомісячний розмір призначеної житлової субсидії відповідно до перерахунку, грн.	

6 СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

6.1 Навчальна література

1. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси: Навч. посіб. - К.: Атіка, 2002. - 342с.
2. Бескид Й.М. Державний бюджет України // Методичні рекомендації. - Тернопіль, 1996.
3. Василик О.Д. Державні фінанси України: Навч. посібник. - К.: Вища школа, 1997.-с. 383.
4. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник.- К.: НІОС. - 2002. - с. 608.
5. Державні фінанси України: Навч. посібник /За ред. О.Д. Василика. - К.: Вища школа, 1997. - 383 с.
6. Деркач М., Гордеева Л. Бюджет і бюджетний процес в Україні: Навч. посібник. - Дніпропетровськ, Пороги, 1995. - с. 256.
7. Єпіфанов А.О., Сало І.В., Д'яконова І.І. Бюджет і фінансова політика України: Навч. посібник. - К.: Наукова думка, 1997. - с. 304.
8. Кравченко В.І. Місцеві фінанси України: Навч. посібник. - К.: Т-во "Знання", КОО, 1999.
9. Кравченко В.І. Фінанси місцевих органів влади України. - Основи теорії і практики. - К.: НДФІ. - 1997.
10. Опарін В.М., Малько В.І., Кондратюк С.Я. Бюджетна система: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. - К.: КНЕУ, 2000. - 208 с.
11. Павлюк К.В. Фінансові ресурси держави. - К.: "НІОС". - 1998.
12. Пасічник Ю.В. Бюджетна система: Навч. посібник. - Черкаси: Відлуння, 1999.-с. 376.
13. Разпутенко І.В. Державні видатки в перехідних економіках /Укр. акад. держ. упр. при Президентові України. - К.: УАДУ, 1998, - 242 с.
14. Юрій С.І., Бескид Й.М. Бюджетна система України: Навчальний посібник. -К.; НІОС. 2000-с.400.
15. Юрій С.І., Бескид Й.М. Бюджетна система: Навчально-методичний посібник. Тернопіль: ТАНГ, 2001. - 150 с.
16. Юрій С.І., Стоян В.І., Мац М.Й. Казначейська система: Підручник. - Тернопіль: Карт-бланш, 2002. - 590 с.

6.2 Законодавча та нормативна база

1. Закон України "Про державний внутрішній борг України" // Закон України: В 11 т. - Верховна Рада України. Інститут законодавства. - К., 1996. - Т. 4. - с. 43 - 44.
2. Закон України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" // Закон України: В 11т.- Верховна Рада України. Інститут законодавства. - К., 1996. - Т. 4. - с. 247 - 266.

3. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" // Відомості Верховної Ради України. - № 24. - Ст. 170. - с. 379 - 429.
4. Закон України "Про Державний бюджет України на 2011 рік" / <http://zakon.rada.gov.ua>
5. Закон України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні" // Закон України: В 11 т., - Верховна Рада України. Інститут законодавства. -К., 1996.-Т. I.-с. 301-308.
6. Закон України "Про загальну середню освіту" № 651 - XIV // Відомості ВРУ. - № 999. № 28. - Ст.. 230 від 13.05.1999.
7. Закон України "Про державну підтримку малого підприємництва" № 2063-III від 19.10.2000 // Відомості ВРУ, 2000. - № 51-52.
8. Закон України "Про вищу освіту" від 17.01.2002. № 2984-III. // Голос України № 43. 05.03.2002.
9. Конституція України. Затверджена ВРУ 28.06.96 № 254/96-ВР // Відомості ВРУ.-1996.-№30.
10. Положення про проведення перевірок цільового використання бюджетних асигнувань, передбачених для надання населенню субсидій та адресної соціальної допомоги. Затверджена наказом Мінпраці та соціальної політики, Мінфіну, Мінекономіки, Держкомітету у справах сім'ї та молоді, Держкомстату, Держкомбуду, архітектури та житлової політики України 21.07.1999 р. № 119/167/96/114/175/266.//Офіційний вісник України. - К., 1999.- №35 - 155 с.
11. Постанова Верховної Ради України "Про структуру бюджетної класифікації" //
12. Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 42. - ст. 208 - с. 584 - 601.
13. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку фінансування системи державного резерву" // Офіційний вісник України. - 1997. - №39.-с. 14-15.

Додаток А - Темі рефератів з дисципліни «Бюджетна система»

1. Бюджет – основний фінансовий план держави.
2. Бюджет як інструмент реалізації соціально-економічних програм.
3. Бюджетний дефіцит, його причини і наслідки, методи управління.
4. Бюджетні системи США та України (порівняльна характеристика).
5. Місцевий бюджет, його значення і роль у соціально-економічному розвитку території.
6. Місцеві бюджети в умовах самоуправління регіону.
7. Проблеми фінансового оздоровлення економіки та ліквідації бюджетного дефіциту.
8. Проблеми формування і використання бюджетних асигнувань у медичних установах.
9. Фінансування шкільної освіти в США та Україні.
10. Медичне страхування як один з методів фінансування медицини.
11. Проблеми фінансового забезпечення вищої освіти.
12. Планування і фінансування видатків на утримання дошкільних закладів.
13. Видатки бюджету на культурно-просвітницькі установи.
14. Фінансування фізичної культури і спорту.
15. Фінансування культури і мистецтва.
16. Планування і фінансування видатків на утримання шкіл-інтернатів.
17. Фінансування концертних організацій,
18. Проблеми обслуговування державного боргу.
19. Роль бюджету в фінансовому забезпеченні охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки.
20. Проблеми фінансування поповнення державних запасів і резервів.
21. Бюджетне фінансування житлового господарства.
22. Фінансування міжнародної діяльності держави.
23. Бюджетна система Японії.
24. Бюджетна система Великобританії.
25. Бюджетна система Франції.
26. Бюджетна система Німеччини.
27. Вплив бюджетної політики на інфляційний процес.
28. Проблеми зовнішнього державного боргу країн з перехідною економікою.
29. Роль бюджету держави в збалансованому розвитку національної економіки.
30. Державний кредит та його роль у формуванні фінансових ресурсів держави.
31. Бюджетна політика у галузі державних доходів.
32. Бюджетна політика у галузі державних видатків.
33. Бюджетні права органів державної влади і самоврядування.
34. Планування і фінансування видатків бюджету на національну оборону.
35. Фінансування органів митної служби.
36. Видатки бюджету на утримання органів внутрішніх справ та внутрішніх військ.
37. Фінансування органів прокуратури і суду.
38. Проблеми фінансування соціального захисту.